

Das Latweefchu lauschu draugs.

1833. 7. Juhli.

27ta lappa.

Jaunas sinnas.

No Pehterburgas. 16tâ Juhni paschâ pussnakti atkal ugguns-grehks tur zehlahs. Waktneeks, kas to brihdi tur tuhwmâ stahweja, irr stahstijis, — un arri zitti laudis to paschu apleezinajuschy, ka pehrkonam stipri ruhzoht, sibbens effoht eespehris weenâ no tahm 10 leelahm magasihnehm, fur krohna seena un falmu bija eekschâ, un to effoht eededsinajis. Schinni namunâ, kas 60 affis bija garsch un 6 affis plats, lihds 36 tuhkstohfsch pohdu seena un lihds 24 tuhkstohfsch pohdu falmu bija uskrauti. Ugguns ahtrumâ tâ isplehtahs pahre wissu nammu, ka tur wairs ne bija, fo isglahbt. Bet wehjsch to nakti tik stipri puhte un tohs deggofschus falmus un seenu ar tik leelu warru iskaisija, ka daschs zilweks jau dohmaja, nu arri tahs zittas magasihnes drihs buhschoht pagallam, jo winnas tik 6 affis tahl' weena no ohtras stahwoht, un winnahm lihds 400,000 pohdu seena un falmu effoht eekschâ. Tatschu Deews schehligi palihdseja, ka tee saldati ar faweem dsehshameem rihkeem no wissahm pusseshm wehl pee laika fanahze, ar drohschibu un gudribu strahdadami, wissus zittus nammus glahbe un ugguni isdsehse. No ta leela karstuma diwi saldati gan apgihbe, bet nu jau atkal buhs weffeli.

Muhfu firdschehligs Keisers diweem Kreewu semneekem fudraba gohda-shmes irr dahwinajis, kurrahm wirkrakts irr: "Tam, kas zitteem palihds!" un winsch teem pawehleja, tahs pee kruhts nessahbt. Pirmajs irr no Jarofflawes walsts un tam irr wahrds Wedor Zennow. Schis to leelu gohdu dabbuja par to, ka winsch Jarofflawes spittakeem dauds labba irr darrijis un zaur 20 gad-beem wissus tohs daschadus darbus ar mudru un ustizzamu prahtu pastrahdajis, kas pee krohna nammu ustaisishanas winnam tiffe uswehleti. Ohtram wahrds irr Wedor Bulatow, un schis Ohrenburgas walsti pagasta wezzakajs buhdams, to atkal dabbuja par to, ka winsch no schehliga prahta no fawas nabbadsibas 500

rublus sawam pagastam schēinkoja, lai ar scho naudu eesahf, pahf saweem nabageem gahdaht.

No *Enlenderu* semmes. Tur jau fenn gudri laudis ugguns dširnas, ugguns fuggus un ugguns rattus irr isdohmajufchi, uhdenim, wehjam un firgeem darbu weeglinadami, bet tif taggad winneem arri irr isdeweess, semneekem par atweeglinaschanu tahdu ugguns arflu isdohmaht, kas 20 waggas us reis dšenn.

*Enlender*em taggad firds paleef jo deenas jo schehliga. Winnu tehwu tehwi wehl gauschi preezajahs un arri leelu naudu par to maksaja, ja warreja dabbuht redseht, kad tif woi gaili kahwahs, woi lahtschi no sunneem tikke norihdihti. Bet pagahjuschâ mehnesti winni sawâ pirmâ teesâ nospreede, ka pahf wissu Londoni neweenam zilwekam us preekschu ne buhs brihw, woi gailu kauschanu, woi lahtschu rihdischanu, woi zittas tahdas neschehligas spehles par naudu rahdiht.

No *Neahpeles* pilssehtas, *Zhtahljes* semmê. Tur ne fenn diwi wihri, kas tif 20 gaddus wezzi bija, ahtrumâ nomirre, patlabban tahdas sehues ehdufchi, ko ne pasinne. — Zittâ pilssehtâ *Zhtahljes* semmê arri no tahdahm sehnehm weenâ paschâ deenâ mahte ar trim dehseem un weenu raddineezi nomirre.

No *Amerikas*. Awihses stahsta, ka tur laudis taggad effoht nomannijufchi, kad tahds flimneeks, kam niknas bakkess irr, arween tumfchâ istabâ gull, ka tad jo drihsaf paleef wessels un rehtainu mutti ne dabbu wiss.

Mendaga *Wilkums* isstahsta, fâ tee mulki, tee *Sihneseri*, tohs swaigsnu sinnatajus zeena un ko winni tizz, kapehz faule brihscham aptumfchojotees.

Muhfu lassitaji gan wehl peeminnehs, ko 25ta lappina pahf *Mendaga* *Wilkumu* stahstija: kahds brangs wihrs winsch effoht un fâ gudri mahkoht isstahstih, ko zittkahrt swefchâs semmês redsejis. Arri *Wihrotneefchi* tai nahkufchâ swehtdeenâ labbi wehl sinnaja, ko winsch tannî pagahjuschâ teem pahf faules aptumfchofchanahm, pahf teem *Rantschadahlereem*, teem *Greekereem*, *Lihdjereem* un *Meedereem* bija teizis, bet winneem tas wiss wehl ne bijis deewsgan; jo scho deenu winni atkal no jauna sahze tihkoht pehz winna stahstineem, un *Wilkums*, winnu labbu prahen mannidams, arri ne kawejahs wiss, saweem draugeem par firds preeku, mehli laist walkâ. — "Kad preeksch 12 gaddeem biju *Maskawâ*," — tâ winsch teize, — "tad wirsneeki man no pulka islassija, *Zimkowski*-leelkungam lihdf eet, ko tannî laikâ schehligs *Reisers* *Aleksanders* us *Sihneseru* semmi suhtija, un

tà man gaddijahs, ka ohtru 'reis' us Ahstias puffi eedams tannì tablà semmè nahzu, ko retti weens no mums saldateem dabbu redseht. Ak tavus ehmus, kas tur ifdeen' mums preekschâ nahze! Mehs ne warrejam isbrihnotees pahre fcho lauschu mohdehm un tizzibahm. Tà pee winneem ihpaschi tee zilweki leelâ gohdâ stahw, kas mahf isrehkinahf, kurrâs deenâs un stundâs faule un mehnefs aptumfchosees, un kas zittas tabdas swaigsnu sinnas proht; un pats Feisers sawadu augstu teesu irr eezehlis, pee kurras tee septin wiffgudraki swaigsnu sinnataji fehseh, ko tik tur woi no Sihnesereem pascheem, woi no zittahm tautahm warr sadabbuht, — kurras preekschneeks zits ne warr buht, ne kâ weens no Feisera pascheem raddeem, — un kurrâi nahkâhs, tohs kalenderus farakstihf, un Feiseram un laudim papreeksch fluddinahf, kad ihstens laiks buhschoht, woi feh, woi pfaut, woi kahdu zellu usnemt, woi laulibâ fadohstees, woi drehbes schuht, woi ehkas buhweht un tà jo pr. Tahdu augstu mahzibu deht scheem teefas kungeem neween leels gohds, bet arri leelas schehlastibas pehz teem semmes liffumeem nahkâhs, jo kad wiini tik ne us dumpi dohdahs, arri ne ko zittu prett Feiseru paschu darra un sawâs swaigsnu sinnâs ne fluhp, tad wiini warr darriht, ko tik gribbedami: neweenam walditajam, neweenai teefai naw brihw, tahdus gudrus sohdiht. Bet kad wiini eeksch sawahm teefas leetahm nepareisi ko darra, tad winneem tuhlihn fimts speekus nospreesch; tomehr arri no schihs strahpes wiini lehti warr ispirktees. — Zitta semme naw atrohnama pasaulê, kur tee zilweki, ko sawz swaigsnu sinnatajus, ihsten' tik mas no swaigsnehm sinn un tatschu tik leelâ gohdâ stahw, ne kâ Sihnesereu semmè. Bet warren' leeli gudrineeki wiini irr, ar sawahm sinnahm lauschu preekschâ maktingi leelahs, itt ka paschi buhtu bijuschi pee Deewa, wiffadus mellus laudim eerunna un wiinu prahtu tà apstulbo, ka tee neds wiinu neprahribu neds wiinu negantu wiltibu nomanna. — Raug', tà tee Sihneseri gan tâpatt kâ wiffi zitti laudis, kam wehl naw mahzihts, kâ faules un mehnefs aptumfchoshanas noteek, jau no wezzeem laikeem tizz, ka katra aptumfchoshana leelu nelaimi nosihmejohf, kas wiinu semmei nahkama. Bet taggad winneem arri wehl eeteikts, ka wiinu Feisers tas wiffgudrakajs un wiffwehtakajs zilweks effohf un ka wiina gudribas un swehtas dshwofshanas deht Deews ne kahdu nelaimi ne laujohf pahre wiina walsti nahft. Kad winsch mas tik apgrehkojahs, tad jau drihf woi faule woi mehnefs aptumfchojahs. Bet kad Feisers sawu wainu atsishf, noschehlo un Deewu luhgdams islihdina, tad wairs neweenam zilwekam ne wajaga bailotees; ta aptum-

fchofchana tuhlihn atkal buhſchoht pagallam un ta nelaimē, ar fo Deews draudejis, tabſi jau aiſgahjuſi. — Tahdas leetas ſchee noſchehlojami lautini tizz, un kad nu kahdu aptumſchofchānu dabbu redſeht, ah! kà wiinni wiſſi, augſti tàpatē kà ſemmi, tad ehromojahs, gribbedami to nelaimi no ſawas ſemmes nogreeſt. Es wehl labbi peeminnu, fo 20tā Bewrar 1821mā gaddā no wiinnu blehnu tizzibas redſeju, kad faule todeen tur aptumſchojahs. Wiinnu ſwaigſnuſinnataji jau iſcheras deenas preekſch tam pahē wiſſu ſemmi bija ſtuddinajuſchi, kurrā ſtundā ta aptumſchofchana gaidama; un kad ta nu nahje, tad eekſch wiſſahm wiinnu baſnijahm tiſke bungohſts un ſwannihſts un fatrs Sihneſeris Deewu gauſchi luhdſeja, lai taſ ſchehlo Feiſery, kaut gan ſchim arri wainas pee taſs tumſibas buhtu. Wiſſi teefas wiſtri, teem liſkumeem paklauſidami, tiſtri nomasgajahs un ar tiſrahm drehbehm apgehrbti, iſfatrs gahje us ſawu weetu un tur tiſ ilgi palikke, kamehr ta aptumſchofchana pahrgahje. Keiſers pats, tai paſaulei un wiinnas preekeem atfazidams, eegahje kambari, pahrdohmaja ſawu diſhwofchānu un wal-diſchānu, fatram ſawu appakſchneeku palahwe wiinnam kahdu labbu padohmu woi mahzibu doht, un kad wiſch us tahdu wiſſi ſawas wainas un grehkus preekſch Deewa bija noſchehlojis un iſlihdſinajis, tad pehz weenas ſtundas un 35 minuterhm faule todeen atkal palikke gaiſcha. ~~Det~~ wiinnu, ſcho noſchehlojamu paganu prahts wehl lihdſ ſchai deenai naw palizzis gaiſchs: leela tumſiba wiſſu wiinnu ſemmi apklaſhj, kaut wiinni daſchus ſkunſtigus darbus labbi gan proht; jo wiinni wehl ne fo no kriſtigahm mahzibahm ne ſinn un wiſſas zittas tautas gauſchi neewa, lepna firdi dohmadami paſchi tee wiſſgudraſi zilweki buht. — Sargasimees, brahti, no wiſſas negudribas, un turreſim ſawus behrnus pee ſkolas, ka tee eekſch kriſtigas tizzibas Deewam par patikſchānu un mums par preeku usaug. — To Wiſlums ſaweem miſleem Wihtolneefcheem fazzijis, aiſgahje us mahjahm.

× 12 ta m i h f l a.

Kad uhdens pluhdi tewim draude,
 Eà kà tu ſawu laiwu ſaude,
 Ko ſipri wilni ſadragga:
 Tad iſchatti ſtreijoht tannis nahku,
 Un tew tiſ ahtri iſwilkt mahku,
 Kà tee tew nahwi ne darra.

Kad balti ſohbini tew baida,
 Kamehr kahds naidigs pulks tew ſpaida,
 Kas ſchigli pee tew peegahjis:

Tad tewis deht pee wiinna ſtreenu,
 Un drohſchi kaujohs ar iſtweenu,
 Lihdſ tu tam eſſi iſbehdſis.

Kad, laſſitajs, tu breeſmās eſſi,
 Jeb kahdu gruhtu naſtu neſſi,
 Tad warri tu man eeraudſiht;
 Det tahtu noht irr mannas pehdas,
 Kad tewim newaid tahdas behdas,
 No furrahm gribbu iſpeſiht. B.

Lihdſ 5. Juhli pee Riſges irr atnahkuſchi 471 fuggi un aiſbraukufchi 455.
 „ 29. Juhni pee Keepajas irr „ 103 „ „ „ 102,

Drichw drikkcht. No juhrmallas-gubbernementu augſtas wal-diſchānas puffes:
 Dr. C. E. Napierſky.